

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE 7. BEVESTIGING VAN HET VOORKOMEN VAN *MACTRA LILACEA*

H. K. Mienis

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean

7. Confirmation of the presence of *Mactra lilacea*.

The presence of living specimens of *Mactra lilacea* Lamarck, 1818 in the Eastern Mediterranean has been confirmed by recent finds of it in the Bay of Haifa, Israel. Further investigations have to show whether this Lessepsian migrant is able to maintain a permanent foothold along the Levant coasts.

Mactra lilacea Lamarck, 1818 (Fam. Mactridae) is een algemene strandschelp uit de Indische Oceaan. Zij schijnt echter meer voor te komen in het westelijk deel dan elders (Lamy, 1917: 208). Een van de type exemplaren uit de collectie van de Lamarck werd door Lamy (1917: plt. 6, fig. 6) afgebeeld. Andere beschrijvingen en afbeeldingen gebaseerd op materiaal uit de Rode Zee en de omgeving van Oman worden gegeven door Oliver (1992: 131, plt. 27, fig. 3a-b, en 1995: 247, fig. 1094: de twee kleinste exemplaren). In de Rode Zee wordt zij vrij algemeen aangetroffen waar zandbodems aanwezig zijn in de littorale zone.

Onlangs heb ik twee vondsten gerapporteerd van *Mactra lilacea* uit de Middellandse Zee. Een compleet, maar leeg exemplaar en een verse losse klep werden respectievelijk in 1965 en 1972 aangetroffen in de omgeving van de lagune van Bardawil, Noord Sinai, Egypte (Mienis, 2000: 16). Ik vroeg mij toen af of we hier met een nieuwe Lessepsiaanse immigrant of met een zogenaamde incidentele bezoeker in het oostelijk deel van de Middellandse Zee te maken hadden. Ik had niet verwacht dat ik deze vraag zo snel zou kunnen beantwoorden.

Reeds jarenlang voert het "Israel Oceanographic & Limnological Research" Instituut in Shiqmona een routine onderzoek uit naar de chemische vervuiling van de Baai van Haifa. Niet alleen worden de fauna en flora geregeld geïnventariseerd, maar worden een groot aantal soorten ook onderzocht op de aanwezigheid van zware metalen en andere chemische stoffen.

Een dergelijke inventarisatie uitgevoerd op 23 juli 2001 door Edna Scheffer, van bovengenoemd instituut, leverde tot mijn verrassing de eerste levende exemplaren van *Mactra lilacea* op:

- HB-2: Akko, nabij de ingang van de haven, in zand op een diepte van 6 meter: 4 exemplaren (TAU/2 en HUI 8895/2);
- HB-9: ter hoogte van "Frutarom", ten zuiden van Akko, in zand op een diepte van 6 meter: 3 exemplaren (TAU/3);
- HB-10: idem, in zand op een diepte van 9 meter: 1 exemplaar (TAU/1).

Volgens de onderzoekster kwam *Mactra lilacea* op alle drie de vindplaatsen vrij algemeen voor.

De verzamelde exemplaren varieerden in lengte van 27.2 tot 34.7 mm en behoorden zo goed als zeker tot een en dezelfde jaarklasse.

Het materiaal maakt nu deel uit van de "National Mollusc Collections" van de Universiteit van Tel Aviv (TAU) en de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem (HUJ).

Verder onderzoek zal uit moeten maken of *Mactra lilacea* zich zal kunnen handhaven in de Baai van Haifa en of zij ook elders langs de kust van de Levant voorkomt. Het zanderige biotoop in de Baai van Haifa is geschikt, maar de vervuiling van het water met afvalproducten van de chemische industrie ter plaatse is bijzonder hoog. Ook heeft *Mactra lilacea* concurrentie van twee andere *Mactra* soorten: *stultorum* (Linnaeus, 1758) en *olorina* Philippi, 1846. De laatste is ook een Lessepsiaanse immigrant in het oostelijk deel van de Middellandse Zee.

Het zal mij benieuwen wanneer de eerste losse kleppen van *Mactra lilacea* op het Middellandse Zee strand van Israël beginnen te verschijnen.

Mijn dank gaat uit naar Edna Scheffer (IOLR) voor het deponeren van het materiaal in de twee "National Mollusc Collections" die Israël rijk is.

Geraadpleegde literatuur:

- LAMY, E., 1917. Révision des Mactridae vivants de Muséum d'Histoire Naturelle de Paris. - Journal de Conchyliologie, 63 : 173-275, 291-411.
- MIENIS, H.K., 2000. First records of *Mactra lilacea* Lamarck, 1818 from the Eastern Mediterranean. - Triton, 2: 16.
- OLIVER, P.G., 1992. Bivalved seashells of the Red Sea. 330 pp., 46 pls. Verlag Christa HEMMEN, Wiesbaden & National Museum of Wales, Cardiff.
- OLIVER, P.G., 1995. Bivalves (Bivalvia). In S.P. Dance (Ed.): Seashells of Eastern Arabia, 194-281. Motivate Publishing, Dubai & London.

Adres van de schrijver:
National Mollusc Collection
Dept. of Zoology
the George S. Wise Faculty of Life Sciences
Tel Aviv University
IL-69978, Tel Aviv, Israel.
E-mail: mienis@netzer.org.il
& mienis@hotmail.com

Scan Henk Dekker

